

madsage
IRan Education
Research
NETwork
(IRERNET)

شبکه آموزشی - پژوهشی مادسیج
با هدف بیبود پیشرفت علمی
و دسترسی راحت به اطلاعات
بزرگ علمی ایران
ابعاد شده است

مادسیج

شبکه آموزشی - پژوهشی ایران

madsg.com
مادسیج

مقدمه

- جستجوی اول-بهترین (Best-First Search)
- جستجوی حریصانه (Greedy search)
- جستجوی A^* و خصوصیات آن
- جستجوی عمیق کننده تکراری A^* و SMA^* (RBFA*)
- جستجوی اول بهترین بازگشتی (Heuristics)
- هیوریستیک ها (Heuristics)
- الگوریتم های جستجوی محلی (Hill Climbing)
- جستجوی پله نوردی (Simulated Annealing)
- الگوریتم های ژنتیک

N. Razavi - AI course - 2007

2

(وش) های جستجوی آگاهانه

فصل چهارم

سید ناصر رضوی

Email:razavi@Comp.iust.ac.ir

۱۳۸۶

مشکلات (وش) های جستجوی نآگاهانه

- معیار انتخاب گره بعدی برای گسترش دادن تنها به شماره سطح آن بستگی دارد.
- از ساختار مسئله بهره نمی برند.
- درخت جستجو را به یک روش از پیش تعریف شده گسترش می دهند. یعنی قابلیت تطبیق پذیری با آنچه که تا کنون در مسیر جستجو دریافته اند و نیز حرکتی که می توانند خوب باشد ندارند.

۵(۹): جستجوی درخت

```
function GENERAL-SEARCH( problem, strategy) returns a solution , or failure
    initialize the search tree using the initial state of problem
    loop do
        if there are no candidates for expansion then return failure
        choose a leaf node for expansion according to strategy
        if the node contains the goal state then return the corresponding solution
        else expand the node and add the resulting node to the search tree
    end
```

- استراتژی توسط ترتیب گسترش یافتن گره ها تعریف می شود.

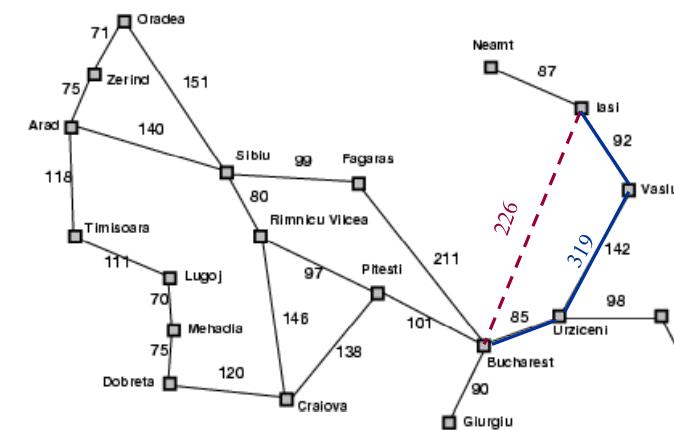
جستجوی اول- بهترین

- ایده: برای هر گره از یک **تابع ارزیابی** (evaluation function) استفاده کن.
- تخمین "میزان مطلوب بودن" گره
- ← هر یار مطلوب ترین گره گسترش نیافته را بسط می دهد.
- پیاده سازی:
- یک صفت می باشد که بر اساس میزان مطلوب بودن گره ها مرتب می باشد.
- موارد خاص:
  - جستجوی حریصانه (Greedy search)
  - جستجوی A^*

N. Razavi - AI course - 2007

5

نقشه رومانی به همراه هزینه مراحل برمسب km

N. Razavi - AI course - 2007

6

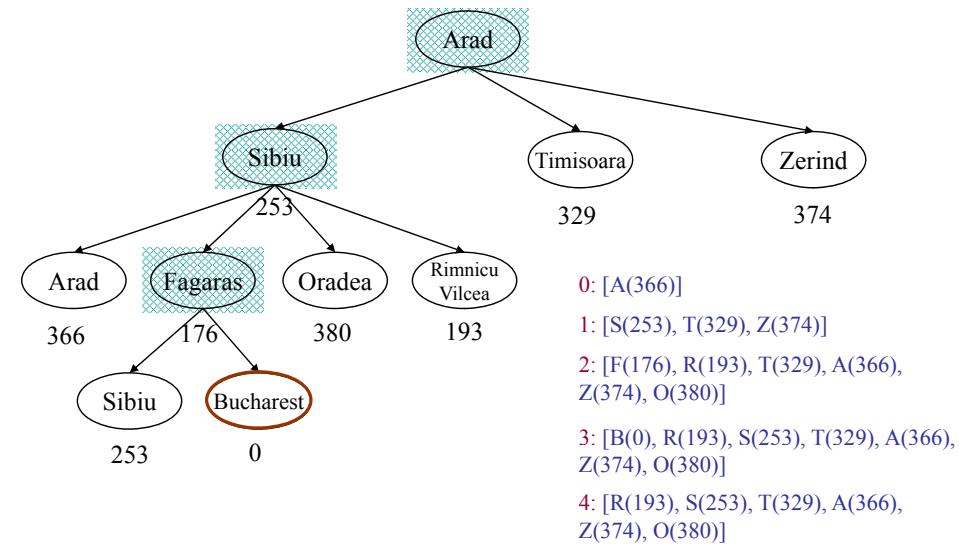
مثال جستجوی حریصانه

- تابع ارزیابی $f(n) = h(n)$ (هیوریستیک)
- = هزینه تخمینی از گره n تا نزدیکترین هدف
- مثال: $h_{SLD}(n)$ = فاصله مستقیم از n تا بخارست.
- جستجوی حریصانه گره ای را گسترش می دهد که به نظر می رسد نزدیکترین گره به هدف (بخارست) باشد.

N. Razavi - AI course - 2007

7

مثال جستجوی حریصانه

N. Razavi - AI course - 2007

8

فواص جستجوی حریصانه

- کامل؟ خیر، ممکن است در حلقه گیر کند.
- مثال: حالت اولیه Iasi، حالت هدف Fagaras
- Iasi → Neamt → Iasi → Neamt → ...
- پیچیدگی زمانی؟ $O(b^m)$ ، اما با یک هیوریستیک خوب می تواند بسیار بهبود یابد.
- پیچیدگی حافظه؟ $O(b^m)$ ، تمام گره ها را در حافظه نگه می دارد.
- بهینه؟ خیر، (با توجه به مثال قبل)

N. Razavi - AI course - 2007

9

جستجوی A*

- ایده: از گسترش مسیرهایی که تاکنون مشخص شده پژوهیه می باشد، انتخاب کن.
- ترکیب مزایای UCS و جستجوی حریصانه:
- جستجوی حریصانه $h(n)$ را حداقل می کند، نه کامل و نه بهینه
- جستجوی UCS، هزینه مسیر را حداقل می کند؛ کامل و بهینه است؛ می تواند بسیار زمانبر باشد.

تابع ارزیابی

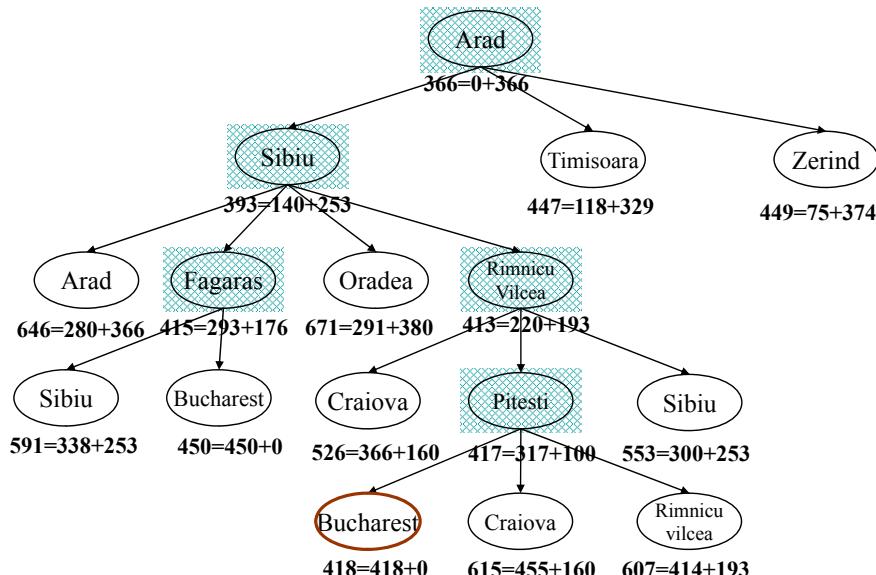
$$f(n) = g(n) + h(n)$$

- $g(n)$: هزینه مسیر پیموده شده تا n .
- $h(n)$: هزینه تخمینی ارزانترین مسیر راه حل از n تا هدف.
- $f(n)$: هزینه تخمینی ارزانترین راه حل که از n می گذرد.

N. Razavi - AI course - 2007

10

مثال جستجوی A*

N. Razavi - AI course - 2007

11

جستجوی A*

از یک هیوریستیک قابل قبول (admissible) استفاده می کند،
یعنی، همواره $h(n) \leq h^*(n)$ که در آن $h^*(n)$ هزینه واقعی n تا هدف
می باشد.

هم چنین داریم
 $h(n) \geq 0$

$h(G) = 0$ یک هدف می باشد.
به طور کلی :

$$0 \leq h(n) \leq h^*(n)$$

مثال: در هیوریستیک $h_{SLD}(n)$ هیچگاه هزینه تخمینی بیشتر از هزینه واقعی
نخواهد بود. (کوتاهترین فاصله بین دو نقطه، فاصله مستقیم آن دو نقطه
می باشد).

N. Razavi - AI course - 2007

12

هیوریستیک قابل قبول

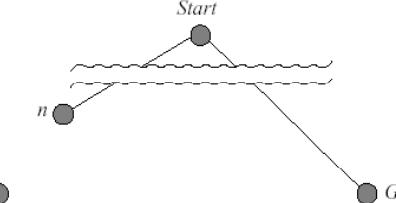
- یک هیوریستیک مانند $h(n)$ قابل قبول است اگر برای هر گره n داشته باشیم: $h(n) \leq h^*(n)$ که $h^*(n)$ هزینه واقعی برای رسیدن به هدف از گره n می باشد.
- یک هیوریستیک قابل قبول هرگز هزینه رسیدن به هدف را بیش از حد تخمین نمی زند، یعنی خوش بینانه است.
- مثال: هیوریستیک $h_{SLD}(n)$ (هیچگاه فاصله واقعی را بیش از حد تخمین نمی زند).
- قضیه: اگر $h(n)$ قابل قبول باشد، A^* با استفاده از TREE-SEARCH بهینه است.

N. Razavi - AI course - 2007

13

بهینگی A^* (اثبات)

- فرض کنید یک جواب زیر بهینه مانند G_2 تولید شده و در صفحه قرار دارد. هم چنین فرض کنید n یک گره گسترش نیافر را کوتاهترین مسیر به هدف بهینه G باشد (۹۹)

$$\begin{aligned} f(G_2) &= g(G_2) \\ &> g(G) \\ &\geq f(n) \end{aligned}$$

چون، $f(G_2) \geq f(n)$
چون، $g(G_2) > g(G)$
چون، $g(G_2) \geq f(n)$

چون ($f(G_2) \geq f(n)$)، الگوریتم A^* هیچ وقت G_2 را برای گسترش یافتن انتخاب نمی کند.

N. Razavi - AI course - 2007

14

اثبات لم: سازگاری (*Consistency*)

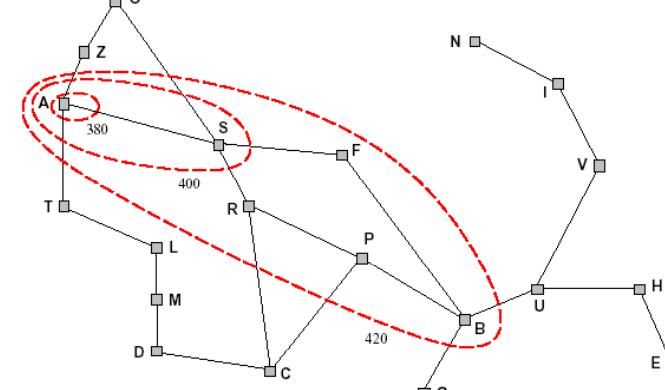
- $h(n) \leq c(n, a, n') + h(n')$ یک هیوریستیک سازگار است اگر:
  - اگر h سازگار باشد، داریم:
- $$\begin{aligned} f(n') &= g(n') + h(n') \\ &= g(n) + c(n, a, n') + h(n') \\ &\geq g(n) + h(n) \\ &\geq f(n) \end{aligned}$$
- (monotonicity) یعنی، $f(n)$ در طول هر مسیری غیر کاهشی می باشد. (یکنواختی،
- قضیه: اگر $h(n)$ سازگار باشد، A^* با استفاده از GRAPH-SEARCH بهینه است.

N. Razavi - AI course - 2007

15

بهینگی A^*

- لم: A^* گره ها را براساس ترتیب صعودی مقادیر f گسترش می دهد.
- A^* به تدریج f -contour ها را اضافه می کند.
- کانتور I شامل تمام گره ها با $f = f_i$ می باشد، که $f_i < f_{i+1}$ شامل تمام گره ها باشد، که $f = f_i$ می باشد، که

16

خصوصیات A*

- کامل؟ بله، مگر اینکه تعدادی نامحدود گره با $f \leq f(G)$ وجود داشته باشد. A^* در گراف های متناهی محلی (با فاکتور انشعاب محدود) کامل است به شرط آنکه هزینه تمام عملگرها مثبت باشد.
- گره ای با فاکتور انشعاب نامحدود وجود داشته باشد.
- مسیری با هزینه محدود اما با تعداد گره های نامحدود وجود داشته باشد.

- پیچیدگی زمانی؟ نمایی بر حسب [خطای نسبی h^* * طول راه حل] مگر اینکه خطا درتابع کشف کننده رشدی سریعتر از لگاریتم هزینه مسیر واقعی نداشته باشد، به زبان ریاضی:

$$|h(n) - h^*(n)| \leq O(\log h^*(n))$$

N. Razavi - AI course - 2007

17

جستجوی هیو(یستیک) با حافظه محدود

- چند راه حل برای مسئله حافظه در A^* (با حفظ خصوصیات کامل بودن و بهینگی):
  - جستجوی عمیق کننده تکرای A^* (IDA*)
- مانند IDS ولی به جای محدوده عمقی از محدوده $(g + h)$ $f\text{-cost}$ استفاده می شود
  - جستجوی اول-بهترین بازگشتی (RBFS)
- یک الگوریتم بازگشتی با فضای خطی که سعی می کند از جستجوی اول-بهترین استاندارد تقليد کند
- جستجوی (ساده شده) A^* با حافظه محدود ((S)MBA*)
  - حذف بدترین گره وقتی که حافظه پر می باشد

N. Razavi - AI course - 2007

19

خصوصیات A*

- پیچیدگی فضا؟ تمام گره ها در حافظه نگه می دارد.
- بهینه؟ بله - نمی تواند f_{i+1} را گسترش دهد مگر f_i تمام شده باشد.

- تمام گره ها با $f^* < f(n)$ را گسترش می دهد.
- برخی از گره ها با $f^* = f(n)$ را گسترش می دهد.
- گره ای با $f^* > f(n)$ را هرگز گسترش نمی دهد.

- دارای کارآیی بهینه (optimally efficient) می باشد!

N. Razavi - AI course - 2007

18

جستوى اول-بهترین بازگشتى (RBFS)

```

function RECURSIVE-BEST-FIRST-SEARCH(problem) return a solution or failure
  return RFBS(problem,MAKE-NODE(INITIAL-STATE[problem]),∞)

function RFBS(problem, node, f_limit) return a solution or failure and a new f-cost limit
  if GOAL-TEST[problem](STATE[node]) then return node
  successors  $\leftarrow$  EXPAND(node, problem)
  if successors is empty then return failure,  $\infty$ 
  for each s in successors do
    f[s]  $\leftarrow$  max(g(s) + h(s), f[node])
  repeat
    best  $\leftarrow$  the lowest f-value node in successors
    if f[best] > f_limit then return failure, f[best]
    alternative  $\leftarrow$  the second lowest f-value among successors
    result, f[best]  $\leftarrow$  RBFS(problem, best, min(f_limit, alternative))
    if result  $\neq$  failure then return result
  
```

N. Razavi - AI course - 2007

20

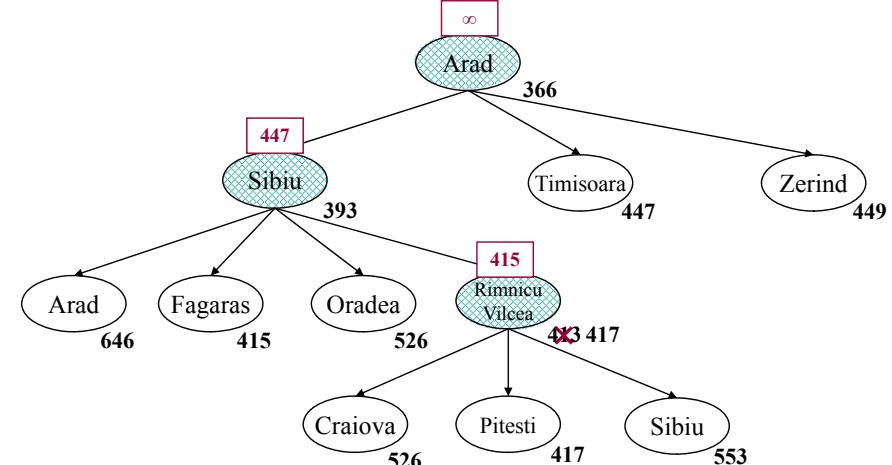
RBFS جستجوی

- مقدار f-value مربوط به بهترین مسیر جایگزین موجود را نگهداری می کند.
- اگر f-value فعلی از f-value مسیر جایگزین تجاوز کند، آنگاه به این مسیر جایگزین بازگشت می کند.
- در بازگشت به عقب مقدار f-value مربوط به هر گره موجود در مسیر را با بهترین مقدار f-value فرزندانش جایگزین می کند.
- بنابراین گسترش مجدد نتیجه فعلی هنوز ممکن می باشد.

N. Razavi - AI course - 2007

21

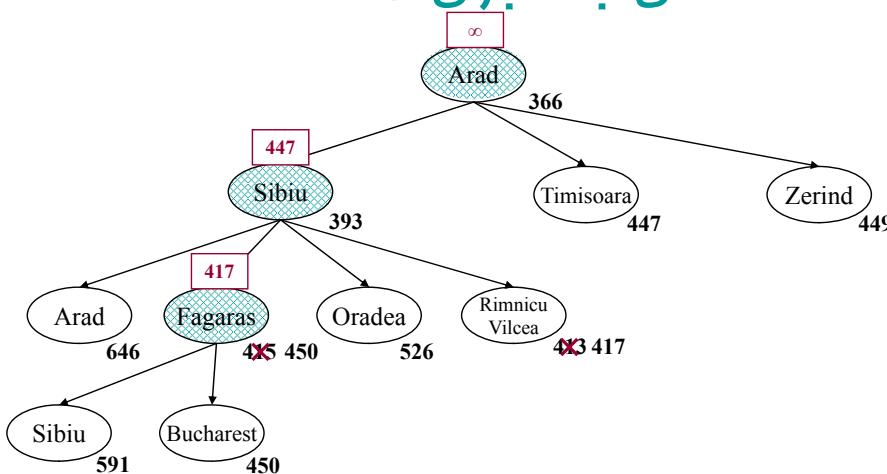
مثال جستجوی RBFS

N. Razavi - AI course - 2007

22

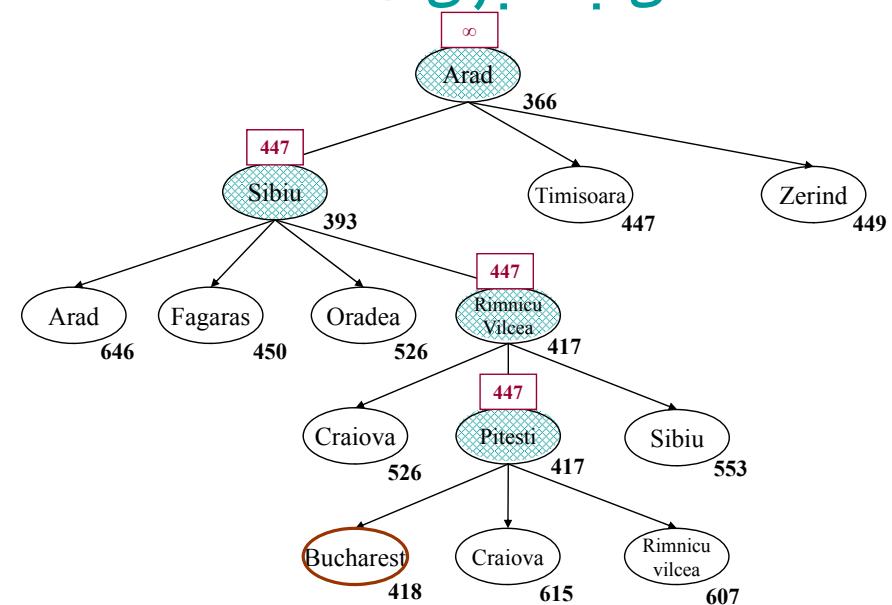
مثال جستجوی RBFS

N. Razavi - AI course - 2007

23

مثال جستجوی RBFS

N. Razavi - AI course - 2007

24

ازیابی RBFS

- RBFS کمی کارآتر از IDA* می باشد
- هنوز گسترش اضافی گره ها وجود دارد (تغییر عقیده)
- RBFS هم مانند A*, اگر $h(n) \leq f(n)$ قابل قبول باشد بهینه است
- پیچیدگی حافظه $O(bd)$
- IDA* فقط یک عدد رانگهداری می کند (حد فعلی $f-cost$)
- تعیین پیچیدگی زمانی مشکل است
- به دقت تابع هیوریستیک و میزان تغییر بهترین مسیر در اثر بسط گره ها بستگی دارد.
- مانند IDA* در معرض افزایش نمایی پیچیدگی زمانی قرار دارد.
- RBFS و IDA* هر دو از **میزان بسیار کم حافظه** رنج می برنند.
- با اینکه حافظه زیادی وجود دارد، نمی توانند از ان استفاده کنند.

N. Razavi - AI course - 2007

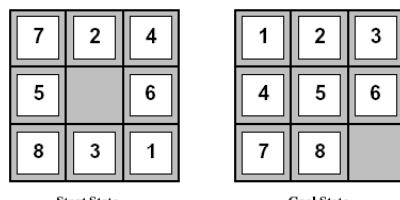
25

هیوریستیک های قابل قبول

مثال برای معماهی هشت:

$h_1(n)$ = number of misplaced tiles

$h_2(n)$ = total Manhattan distance

$$h_1(S) = 6$$

$$h_2(S) = 4 + 0 + 3 + 3 + 1 + 0 + 2 + 1 = 14$$

N. Razavi - AI course - 2007

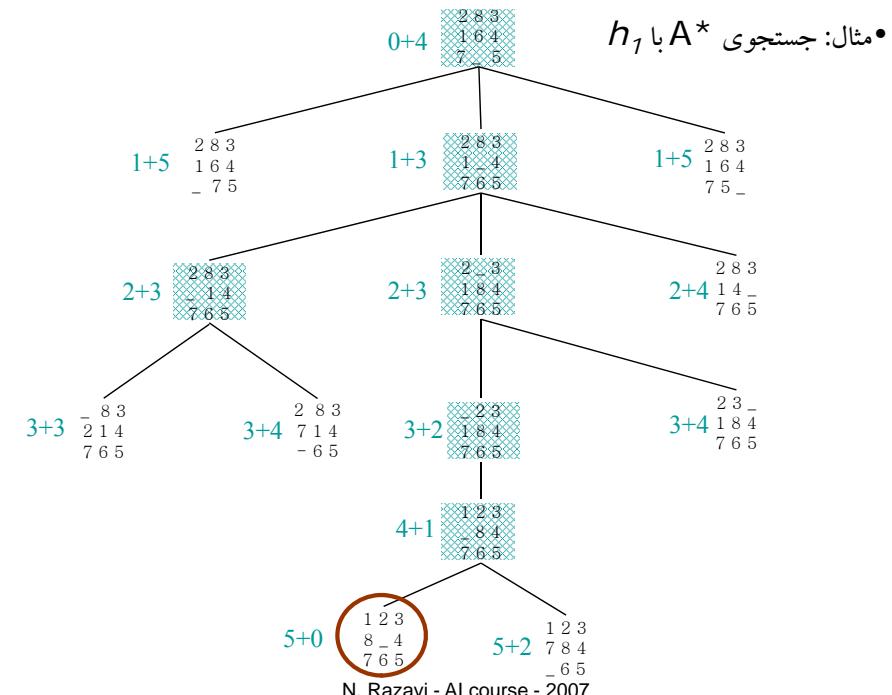
27

(Simplified) Memory Bounded A*

- **ایده:** استفاده از تمامی حافظه موجود
- یعنی، گسترش بهترین گره های برگی تا زمانی که حافظه موجود پر شود
- در صورت پر شدن حافظه، SMA* بدترین گره برگ (با بیشترین مقدار *f-value*) را از حافظه حذف می کند
- مانند RBFS اطلاعات گره های فراموش شده را در پدرشان ذخیره می کند
- اگر تمام برگ ها دارای *f-value* برابر باشند چه می شود؟
- ممکن است یک گره را هم برای گسترش و هم برای حذف انتخاب کند
- راه حل :SMA*
- گسترش: بهترین گره برگ که از همه جدید تر است
- حذف: بدترین گره که از همه قدیمی تر است
- SMA* کامل است اگر راه حل قابل دستیابی وجود داشته باشد و بهینه است اگر راه حل بهینه قابل دستیابی باشد

N. Razavi - AI course - 2007

26

N. Razavi - AI course - 2007

28

تسلط (Dominance)

- اگر بازاء هر n داشته باشیم، $h_2(n) \geq h_1(n)$ و هر دو هیوریستیک قابل قبول باشند)

آنگاه h_2 بر h_1 تسلط دارد و برای جستجو بهتر می باشد.

- مثال هزینه جستجو: تعداد گره های تولید شده در عمق های مختلف:

$$d = 14 \rightarrow \text{IDS} = 3,473,941$$

$$A^*(h_1) = 539$$

$$A^*(h_2) = 113$$

$$d = 24 \rightarrow \text{IDS} = 54,000,000,000$$

$$A^*(h_1) = 39,135$$

$$A^*(h_2) = 1641$$

N. Razavi - AI course - 2007

30

فاکتور انشعاب موثر (b^*)

فاکتور انشعاب موثر (EBF):

- اگر تعداد گره های گسترش یافته توسط روال جستجو N باشد و عمق راه حل d باشد، b^* به صورت زیر محاسبه می شود:

$$N + 1 = 1 + b^* + (b^*)^2 + \dots + (b^*)^d$$

- مثال:** اگر A^* راه حلی را در عمق 5 با استفاده از 52 گره پیدا کند، فاکتور انشعاب موثر را محاسبه کنید.
- پاسخ:

$$53 = 1 + b^* + (b^*)^2 + \dots + (b^*)^5 \Rightarrow b^* = 1.92$$

- در یک هیوریستیک هر چه فاکتور انشعاب به یک نزدیکتر باشد، بهتر است و آن هیوریستیک **کیفیت کشف کنندگی** بیشتری دارد.

N. Razavi - AI course - 2007

31

مقایسه بین هزینه جستجو و فاکتور انشعاب موثر

d	Search Cost			Effective Branching Factor		
	IDS	$A^*(h_1)$	$A^*(h_2)$	IDS	$A^*(h_1)$	$A^*(h_2)$
2	10	6	6	2.45	1.79	1.79
4	112	13	12	2.87	1.48	1.45
6	680	20	18	2.73	1.34	1.30
8	6,384	39	25	2.80	1.33	1.24
10	47,127	93	39	2.79	1.38	1.22
12	364,404	227	73	2.78	1.42	1.24
14	3,473,941	539	113	2.83	1.44	1.23
16	-	1,301	211	-	1.45	1.25
18	-	3,056	363	-	1.46	1.26
20	-	7,276	679	-	1.47	1.27
22	-	18,094	1,219	-	1.48	1.28
24	-	39,135	1,641	-	1.48	1.26

N. Razavi - AI course - 2007

32

ابداع توابع هدویستیک

- می توان هیوریستیکهای قابل قبول را برای یک مسئله، از **هزینه دقیق** راه حل یک نسخه **راحت (relaxed)** از مسئله بدست آورد.
- مثال: قانون معماهی هشت. یک کاشی می تواند از خانه A به خانه B برود، اگر A مجاور B باشد و B خالی باشد.
- اگر قوانین معماهی هشت به گونه ای راحت شوند که یک کاشی بتواند **به هر خانه ای** حرکت کند، هیوریستیک $h_1(n)$ کوتاهترین راه حل را می دهد.
- اگر قوانین به گونه ای راحت شوند که یک کاشی بتواند **به هر خانه مجاور** حرکت کند، هیوریستیک $h_2(n)$ کوتاهترین راه حل را می دهد.
- **نکته کلیدی:** هزینه راه حل بهینه یک مسئله راحت، بیشتر از هزینه راه حل بهینه در مسئله واقعی نیست.

N. Razavi - AI course - 2007

33

الگوریتم های جستجوی محلی و مسائل بهینه سازی

- در بسیاری از مسائل بهینه سازی، **مسیر** راه حل اهمیت ندارد؛ خود حالت هدف پاسخ مسئله می باشد.
- فضای حالت = مجموعه پیکره بندی های «کامل»؛
- یافتن پیکره بندی بهینه، مانند TSP
- یافتن یک پیکره بندی که محدودیت های مسئله را ارضاء کند، مانند مسئله n -وزیر
- در چنین مواردی می توان از **الگوریتم های جستجوی محلی** بهره گرفت.
- یک حالت « فعلی » را به تنها یک در نظر بگیر؛ سعی کن آن را بهبود بخشی.

N. Razavi - AI course - 2007

34

الگوریتم های جستجوی محلی و مسائل بهینه سازی

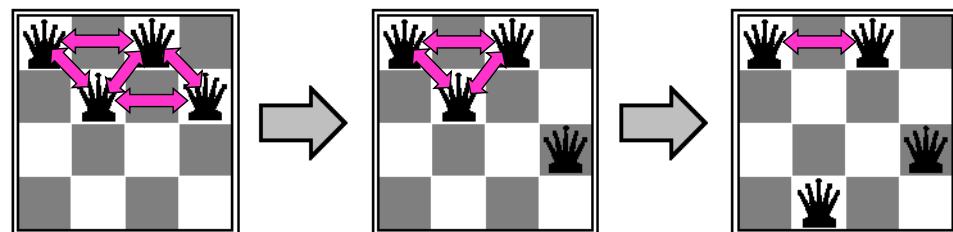
- جستجوی محلی = استفاده از یک حالت فعلی و حرکت به حالت های همسایه
- مزایا:
  - استفاده از حافظه بسیار کم
  - یافتن راه حل های معقول در اغلب موارد در فضاهای حالت بزرگ و یا نامحدود
- مفید برای مسائل بهینه سازی محض (objective function)
  - یافتن بهترین حالت بر طبق تابع هدف

N. Razavi - AI course - 2007

35

مثال: n -وزیر

- مسئله n -وزیر را در یک صفحه شطرنج $n \times n$ به گونه ای قرار بده که هیچ دو وزیری در یک سطر، ستون و یا قطر قرار نگیرند.
- یکی از وزیرها را در ستون خودش به گونه ای جایه جا کن که تعداد برخورد ها کاهش یابد.

N. Razavi - AI course - 2007

36

تپه نوادی (یا گرادیان صعودی/نزولی)

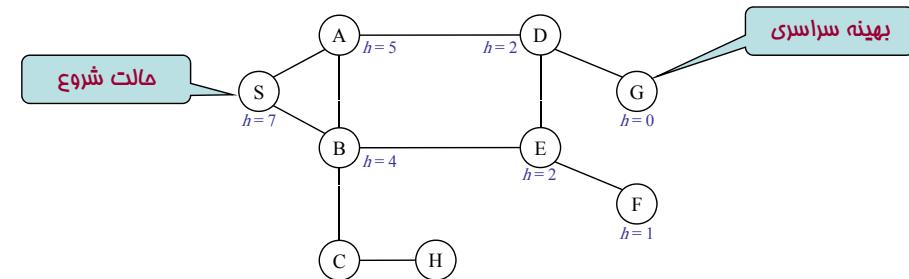
«مانند بالا رفتن از کوه اورست در مه غلیظ با ضعف حافظه»

```
function HILL-CLIMBING( problem) returns a state that is a local maximum
  inputs: problem, a problem
  local variables: current, a node
                  neighbor, a node
  current  $\leftarrow$  MAKE-NODE(INITIAL-STATE[problem])
  loop do
    neighbor  $\leftarrow$  a highest-valued successor of current
    if VALUE[neighbor]  $\leq$  VALUE[current] then return STATE[current]
    current  $\leftarrow$  neighbor
```

N. Razavi - AI course - 2007

37

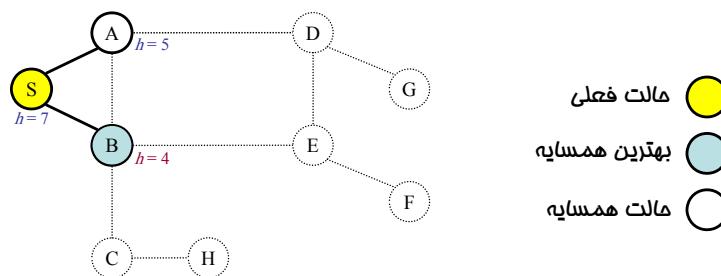
مثال: جستجوی تپه نوادی

N. Razavi - AI course - 2007

38

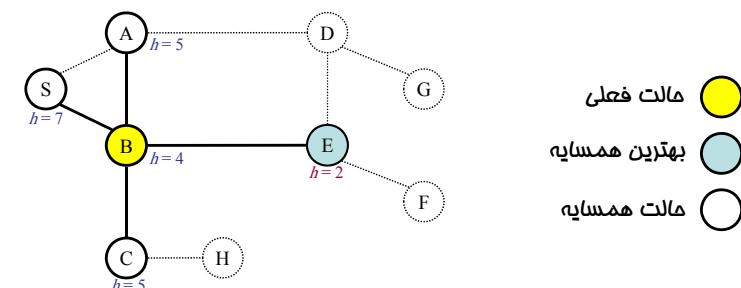
مثال: جستجوی تپه نوادی

N. Razavi - AI course - 2007

39

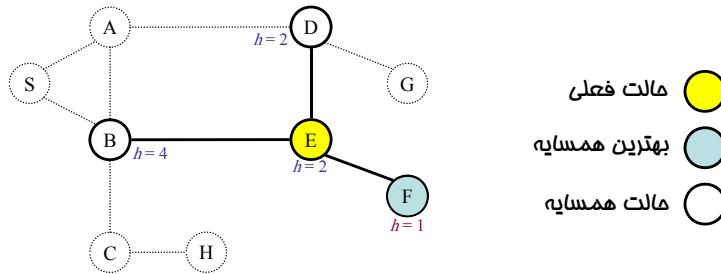
مثال: جستجوی تپه نوادی

N. Razavi - AI course - 2007

40

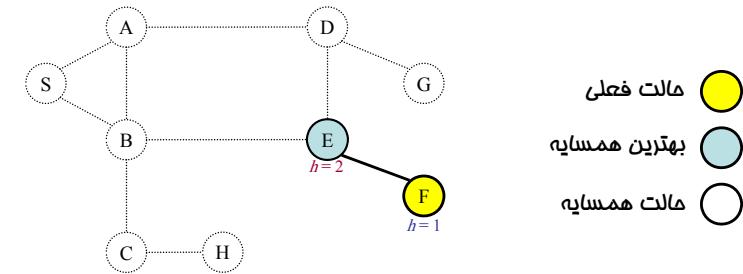
مثال: جستجوی تپه نوادی

N. Razavi - AI course - 2007

41

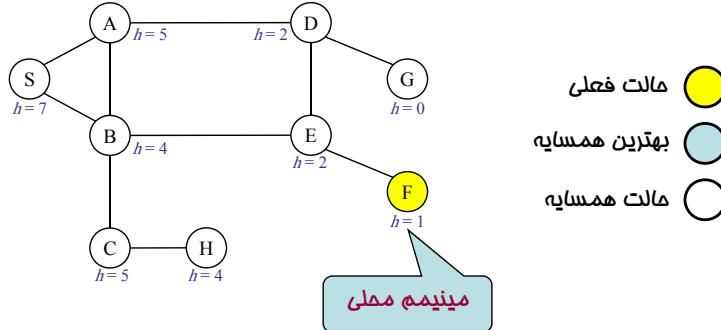
مثال: جستجوی تپه نوادی

N. Razavi - AI course - 2007

42

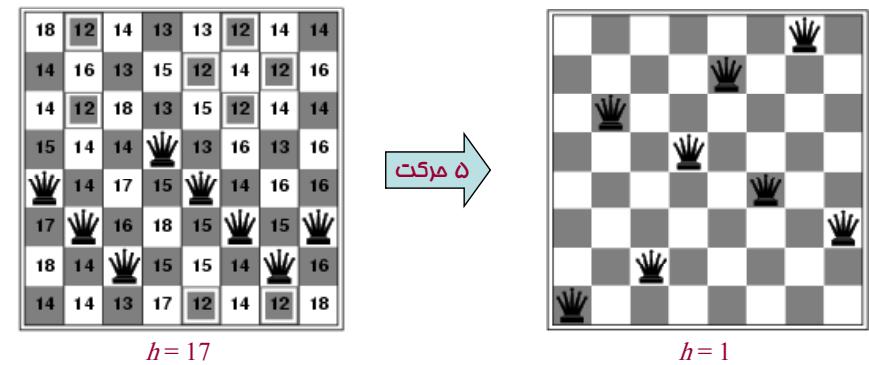
مثال: جستجوی تپه نوادی : مثال ۸ وزیر

N. Razavi - AI course - 2007

43

جستجوی تپه نوادی : مثال ۸ وزیر

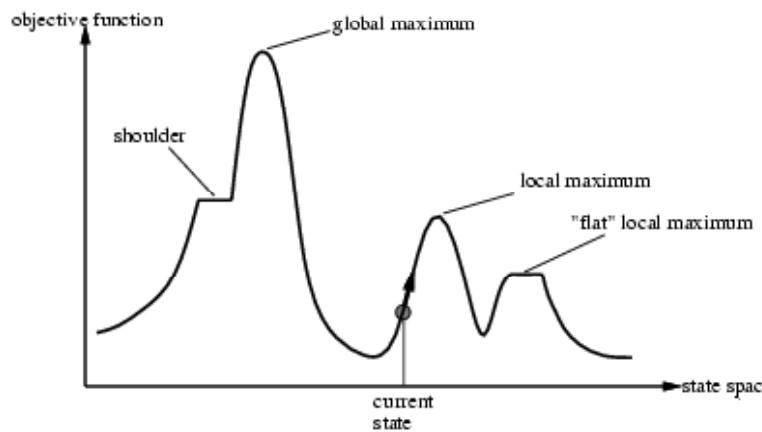
h = تعداد جفت وزیرهایی که بطور مستقیم و یا بطور غیر مستقیم یکریگر را تهدید می کنند.

N. Razavi - AI course - 2007

44

تپه نوردهی (ادامه)

- مشکل: بسته به حالت اولیه مسئله ممکن است در **ماکریم محلی** گیر کند.

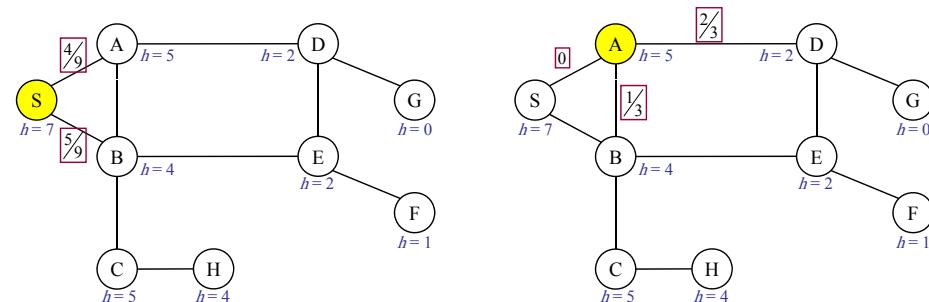
N. Razavi - AI course - 2007

45

انواع دیگر تپه نوردهی (تپه نوردهی اتفاقی)

- تپه نوردهی اتفاقی

- انتخاب تصادفی در میان حرکت های رو به بالا
- احتمال انتخاب می تواند مناسب با شب حرکت تغییر کند

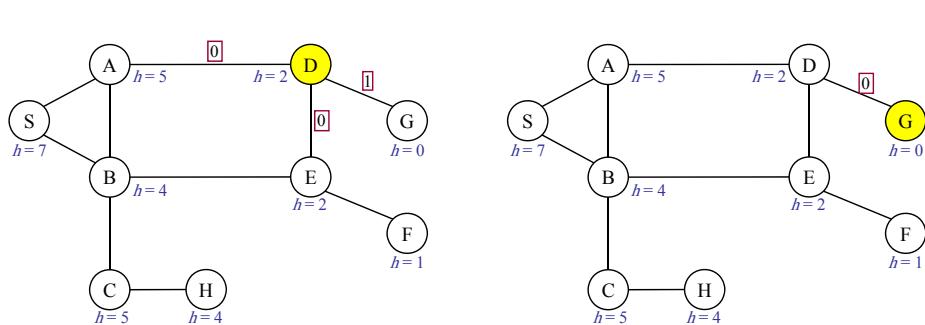
N. Razavi - AI course - 2007

46

انواع دیگر تپه نوردهی (تپه نوردهی اولین انتخاب)

- تپه نوردهی اتفاقی

- انتخاب تصادفی در میان حرکت های رو به بالا
- احتمال انتخاب می تواند مناسب با شب حرکت تغییر کند

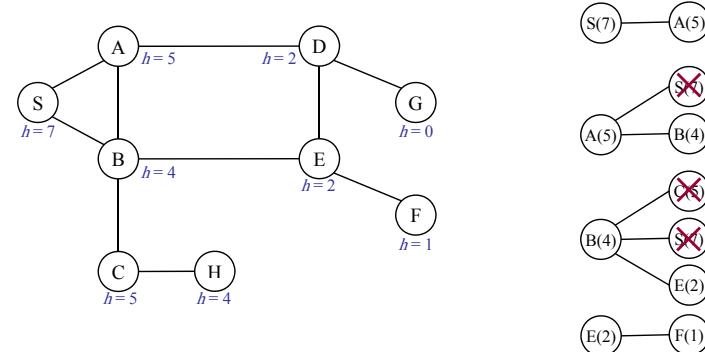
N. Razavi - AI course - 2007

47

انواع دیگر تپه نوردهی (تپه نوردهی اولین انتخاب)

- تپه نوردهی اولین انتخاب

- همان تپه نوردهی اتفاقی که حالت های بعدی را به طور تصادفی تولید می کند تا یکی از آنها بهتر از حالت فعلی باشد

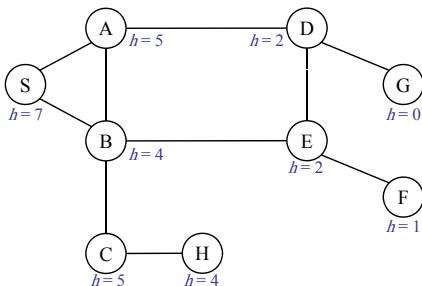

N. Razavi - AI course - 2007

48

انواع دیگر تپه نوردی (تپه نوردی با شروع مجدد تصادفی)

- تپه نوردی با شروع مجدد تصادفی (ایده: اگر شکست خوردن دوباره سعی کن)
  - سعی می کند که از گیرافتادن در ماکریم محلی اجتناب کند

$S \rightarrow B \rightarrow E \rightarrow F \times$
 $C \rightarrow B \rightarrow E \rightarrow F \times$
 $H \times$
 $C \rightarrow H \times$
 $A \rightarrow D \rightarrow G$

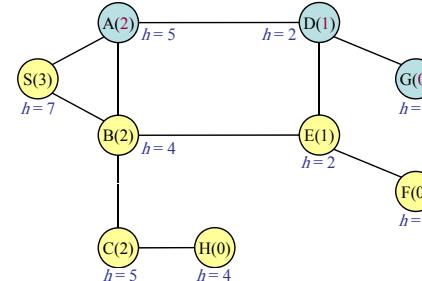
مشکل: معمولاً در یک مسئله در دنیای واقعی، قبل از حل مسئله جواب بهینه را نمی دانیم!
 راه حل: تکرار تپه نوردی تا زمانی که وقت داریم.

N. Razavi - AI course - 2007

49

انواع دیگر تپه نوردی (تپه نوردی با شروع مجدد تصادفی)

- محاسبه تعداد متوسط مراحل در تپه نوردی با شروع تصادفی مجدد
  - تعداد تکرارها = عکس احتمال موفقیت
  - تعداد متوسط مراحل = تعداد شکست ها * تعداد متوسط مراحل شکست + ۱ * تعداد متوسط مراحل موفقیت

$$\begin{aligned} \text{احتمال موفقیت} &= \frac{1}{3} \\ \text{تعداد تکرارها} &= 3 \\ \text{تعداد متوسط مراحل موفقیت} &= 1 \\ \text{تعداد متوسط مراحل شکست} &= \frac{8}{6} \\ (3 - 1) \times \frac{8}{6} + 1 \times 1 &\approx 4 \end{aligned}$$

N. Razavi - AI course - 2007

50

Simulated Annealing

- ایده: از ماکریم های محلی با انجام حرکت های «بد» فرار کن
 اما به تدریج اندازه و تعداد حرکات بد (به سمت پایین) را کم کن

```
function SIMULATED_ANNEALING(problem, schedule) returns a solution state
  inputs: problem, a problem
          schedule, a mapping from time to "temperature"
  local variables: current, a node
                    next, a node
                    T, a "temperature" controlling prob. of downward steps
  current  $\leftarrow$  MAKE-NODE(INITIAL-STATE[problem])
  for t  $\leftarrow$  1 to  $\infty$  do
    T  $\leftarrow$  schedule[t]
    if T = 0 then return current
    next  $\leftarrow$  a randomly selected successor of current
     $\Delta E \leftarrow$  VALUE[next] - VALUE[current]
    if  $\Delta E > 0$  then current  $\leftarrow$  next
    else current  $\leftarrow$  next only with probability  $e^{\Delta E/T}$ 
```

N. Razavi - AI course - 2007

51

آنالینگ شبیه سازی شده

- پیش روی مانند تپه نوردی می باشد، اما در هر مرحله حالت بعدی به طور تصادفی انتخاب می شود.
- اگر حالت بعدی انتخاب شده بهتر باشد، همواره به آن حالت بعدی خواهیم رفت.
- در غیر این صورت، تنها با یک احتمال به آن حالت خواهیم رفت و این احتمال به صورت نمایی کاهش می یابد.

$$e^{-\Delta E/T}$$

تابع احتمال:
 T : تعداد مراحل بهبود راه حل
 ΔE : میزان کاهش در هر مرحله

N. Razavi - AI course - 2007

52

خصوصیات آنلینگ شبیه سازی شده

- در مقادیر بالاتر T ، احتمال انجام حرکات بد (رفتن به سمت پایین) بیشتر است. (مانند جستجوی تصادفی رفتار می کند)
- با کاهش T این احتمال کاهش یافته و در $T=0$ این احتمال به صفر می رسد. (مانند تپه نورده رفتار می کند)
- می توان ثابت کرد که اگر T به اندازه کافی آرام کاهش بیابد، جستجوی SA یک پاسخ بهینه (global optimum) با احتمالی که به سمت یک میل می کند خواهد یافت.
- کاربردها:
  - حل مسائل VLSI
  - برنامه ریزی
  - اعمال بهینه سازی
  - زمانبندی خطوط هواپی

N. Razavi - AI course - 2007

53

Local beam search جستجوی محلی دسته ای

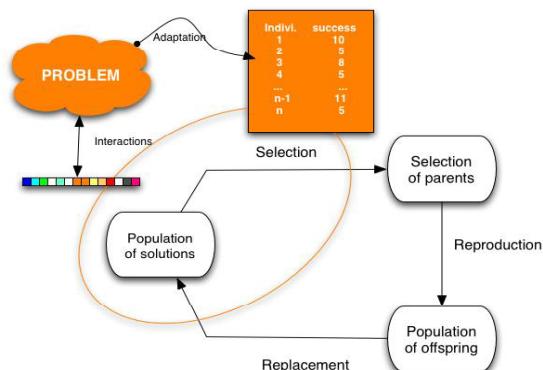
- شروع با K حالت که به طور تصادفی ایجاد شده اند.
- در هر تکرار، تمام فرزندان برای هر K حالت تولید می شوند.
- اگر یکی از آنها حالت هدف بود جستجو متوقف می شود و در غیر این صورت از میان لیست کامل فرزندان K تا از بهترین ها انتخاب می شوند و مرحله بالا تکرار می شود.

N. Razavi - AI course - 2007

54

الگوریتم های ژنتیک

- نوعی از local beam search به همراه ترکیب جنسی

N. Razavi - AI course - 2007

55

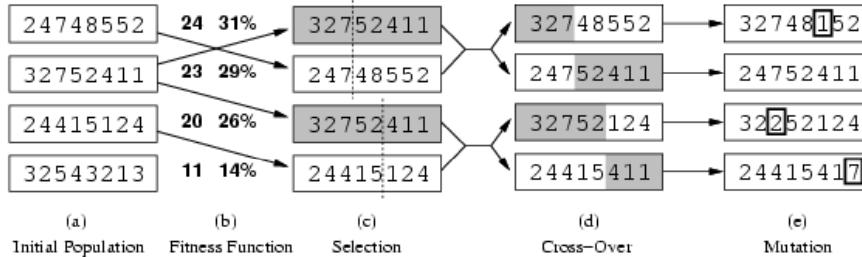
الگوریتم های ژنتیک

- یک حالت بعدی با ترکیب دو حالت پدر ایجاد می شود.
- شروع با K حالت تصادفی (جمعیت)
- یک حالت با یک رشته بر روی یک مجموعه محدود بازنمایی می شود (غلب رشته ای از صفر و یک) – (کروموزوم)
- تابع ارزیابی (تابع برازنده‌گی – Fitness function) : مقادیر بالاتری را برای حالات بهتر ایجاد می کند.
- نسل بعدی جمعیت با انجام اعمال زیر روی جمعیت فعلی تولید می شود:
  - انتخاب (Selection)
  - آمیزش (Crossover)
  - جهش (Mutation)

N. Razavi - AI course - 2007

56

الگوریتم های ژنتیک

- تابع برازنده‌گی: تعداد جفت وزیر هایی که یکدیگر را تهدید نمی‌کنند
(مینیمم: صفر، ماکزیمم: $8 * \frac{7}{2} = 28$)

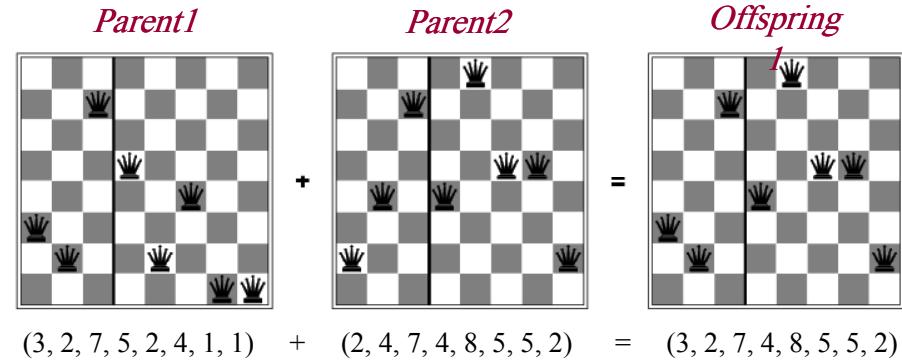
- $24 / (24+23+20+11) = 31\%$
- $23 / (24+23+20+11) = 29\%$

N. Razavi - AI course - 2007

57

الگوریتم های ژنتیک

- یک مثال برای عمل Crossover

N. Razavi - AI course - 2007

58

الگوریتم ژنتیک

```

function GENETIC-ALGORITHM( population, FITNESS-FN ) returns an individual
  input: population, a set of individuals
        FITNESS-FN, a function that measures the fitness of an individual

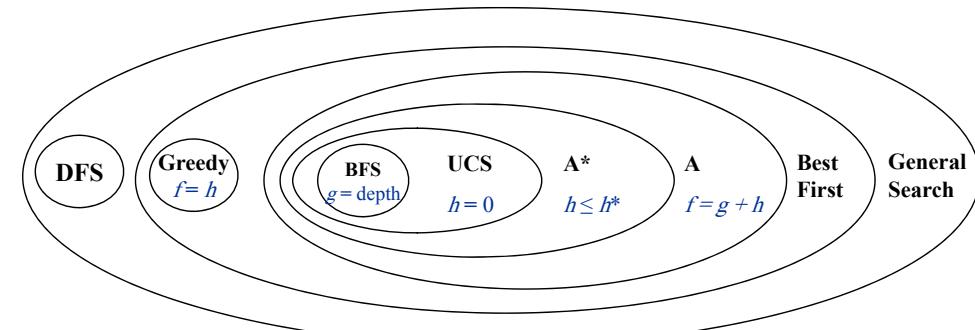
  repeat
    new_population ← empty set
    loop for i from 1 to SIZE(population) do
      x ← RANDOM SELECTION(population, FITNESS_FN)
      y ← RANDOM_SELECTION(population, FITNESS_FN)
      child ← REPRODUCE(x,y)
      if (small random probability) then child ← MUTATE(child)
      add child to new_population
    population ← new_population
  until some individual is fit enough or enough time has elapsed
  return the best individual in population, according to FITNESS-FN

```

N. Razavi - AI course - 2007

59

دسته بندی استراتژی های جستجو

N. Razavi - AI course - 2007

60

مسائل اکتشافی

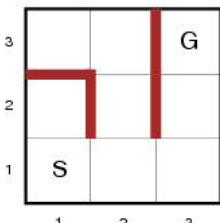
- تا کنون تمام الگوریتم ها offline بودند
  - Offline = راه حل قبل از اجرای آن معین است
  - Online = محاسبه و عمل بصورت یک در میان
  - جستجوی online برای محیط های پویا و نیمه پویا ضروری می باشد
  - در نظر گرفتن تمامی امکان های مختلف غیر ممکن است
  - استفاده شده در مسائل اکتشافی
    - حالت ها و اعمال ناشناخته
    - مثال: یک روبات در یک محیط جدید، یک نوزاد و ...

N. Razavi - AI course - 2007

61

مسائل جستجوی online

- هدف: رسیدن به حالت هدف با حداقل هزینه
  - هزینه = کل هزینه مسیر پیموده شده
  - نسبت رقابتی = مقایسه هزینه با هزینه مسیر راه حل در حالتی که فضای جستجو شناخته شده باشد
  - می تواند نامحدود باشد
  - در مواردی که عامل به طور تصادفی
    - به یک بن بست می رسد

N. Razavi - AI course - 2007

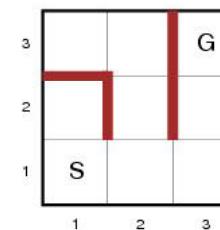
63

online جستجوی

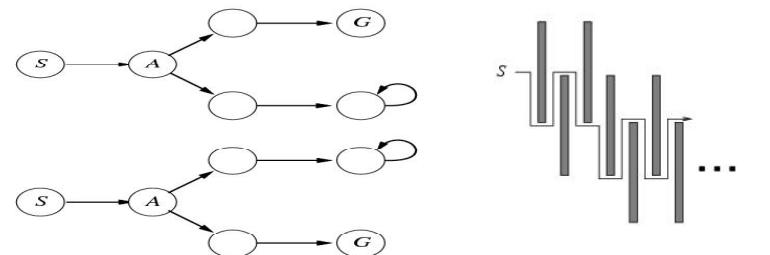
- دانش عامل:
  - عمل (ها): لیست اعمال مجاز در حالت S
  - $C(S, a, S')$: تابع هزینه گام (پس از تعیین S')
  - GOAL-TEST(s)
  - عامل می تواند حالت قبلی را تشخیص دهد
  - اعمال قطعی هستند
  - دستیابی به هیوریستیک قابل قبول ($h(s)$)
  - مانند فاصله مانهای تانی

N. Razavi - AI course - 2007

62

استدلال دشمنانه

- یک دشمن را تصور کنید که قادر است در حین کاوش عامل فضای حالت را بازد
- حالت های ملاقات شده S و A . حالت بعدی؟
  - در یکی از فضاهای حالت شکست می خورد
  - هیچ الگوریتمی نمی تواند از بن بست ها در تمامی فضاهای حالت اجتناب کند

N. Razavi - AI course - 2007

64

Online DFS-Agent

```

function ONLINE-DFS-AGENT( $s'$ ) returns an action
input:  $s'$ , a percept identifying current state
static:  $result$ , a table indexed by action and state, initially empty
         $unexplored$ , a table that lists for each visited state, the action not yet tried
         $unbacktracked$ , a table that lists for each visited state, the backtrack not yet tried
         $s, a$ , the previous state and action, initially null

if GOAL-TEST( $s'$ ) then return stop
if  $s'$  is a new state then  $unexplored[s'] \leftarrow ACTIONS(s')$ 
if  $s$  is not null then do
     $result[a, s] \leftarrow s'$ 
    add  $s$  to the front of  $unbacktracked[s']$ 
if  $unexplored[s']$  is empty then
    if  $unbacktracked[s']$  is empty then return stop
    else  $a \leftarrow$  an action  $b$  such that  $result[b, s'] = POP(unbacktracked[s'])$ 
else  $a \leftarrow POP(unexplored[s'])$ 
 $s \leftarrow s'$ 
return  $a$ 

```

عامل های جستجوی online

- عامل یک نقشه از محیط نگهداری می کند
  - نقشه بر اساس ورودی ادراکی بهنگام می شود
  - از این نقشه برای انتخاب عمل بعدی استفاده می شود
- به تفاوت مثلا با A^* دقت کنید
  - یک نسخه online تنها می تواند گرهی را گسترش دهد که به طور فیزیکی در آن قرار داشته باشد

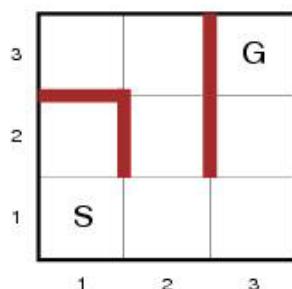
N. Razavi - AI course - 2007

65

N. Razavi - AI course - 2007

66

جستجوی عمقی online، مثال

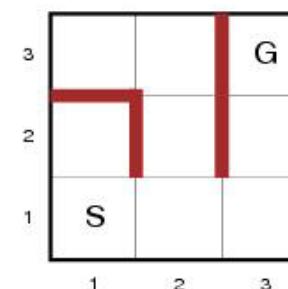

- مساله مسیر پر پیچ و خم بر روی یک صفحه 3×3
- حالت اولیه: $s' = (1, 1)$
- Unexplored(UX) و Result
- Unbacktracked(UB) و ...
- تهی هستند
- S و a نیز تهی هستند

N. Razavi - AI course - 2007

67

جستجوی عمقی online، مثال

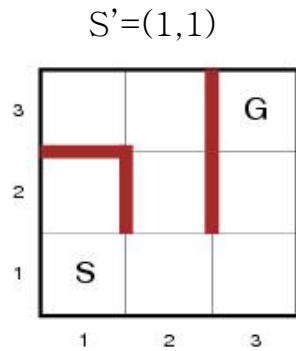

- GOAL-TEST((1, 1))?
  - S not = G thus false
- (1,1) a new state?
  - True
  - ACTION((1,1)) -> UX[(1,1)]
    - {RIGHT,UP}
- s is null?
  - True (initially)
- UX[(1,1)] empty?
  - False
- POP(UX[(1,1)]) -> a
  - $a = UP$
- $s = (1,1)$
- Return a

N. Razavi - AI course - 2007

68

جستجوی عمیق online، مثال

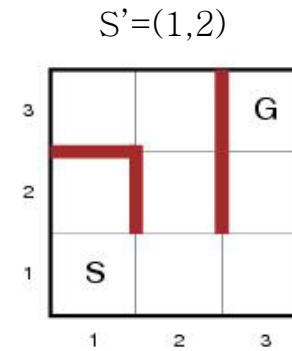

- GOAL-TEST((1,1))?
– $S \neq G$ thus false
- (1,1) a new state?
– false
- s is null?
– false ($s = (2, 1)$)
– result [DOWN, (2, 1)] $\leftarrow (1, 1)$
– $UB[(1,1)] = \{(2,1)\}$
- $UX[(1,1)]$ empty?
– False
- $a = RIGHT, s = (1,1)$
- return a

N. Razavi - AI course - 2007

69

جستجوی عمیق online، مثال

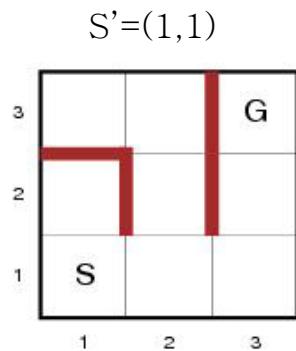

- GOAL-TEST((1,2))?
– $S \neq G$ thus false
- (1,2) a new state?
– True,
 $UX[(1,2)] = \{RIGHT, UP, LEFT\}$
- s is null?
– false ($s = (1,1)$)
– result [RIGHT, (1,1)] $\leftarrow (1, 2)$
– $UB[(1,2)] = \{(1,1)\}$
- $UX[(1, 2)]$ empty?
– False
- $a = LEFT, s = (1, 2)$
- return a

N. Razavi - AI course - 2007

70

جستجوی عمیق online، مثال

- GOAL-TEST((1, 1))?
– $S \neq G$ thus false
- (1, 1) a new state?
– false
- s is null?
– false ($s = (1, 2)$)
– result [LEFT, (1, 2)] $\leftarrow (1, 1)$
– $UB[(1, 1)] = \{(1, 2), (2, 1)\}$
- $UX[(1, 1)]$ empty?
– True
– $UB[(1, 1)]$ empty? False
- $a = b$ for b in result [$b, (1,1)$] = (1, 2)
– $b = RIGHT$
- $a = RIGHT, s = (1, 1) \dots$

N. Razavi - AI course - 2007

71

جستجوی عمیق online، مثال

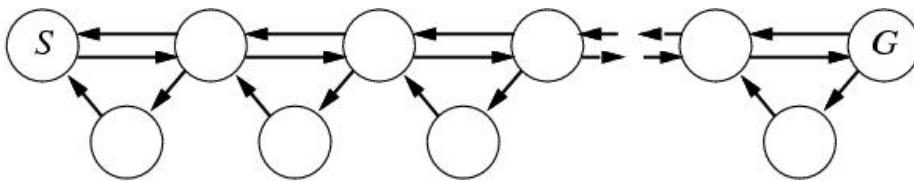
- بدترین حالت: هر گره دو بار ملاقات شده است
- یک عامل ممکن است در حالی که به پاسخ نزدیک است، یک راه طولانی را بپیماید
- یک روش عمیق کننده تکرای online می تواند این مشکل را حل کند
- جستجوی عمیق online فقط وقتی کار می کند که اعمال قابل برگشت باشند

N. Razavi - AI course - 2007

72

جستجوی محلی online

- تپه نورده online می باشد
  - یک حالت ذخیره شده است
- عملکرد بد به دلیل وجود ماکریزم های محلی
  - شروع مجدد تصادفی غیر ممکن است
- راه حل: حرکت تصادفی باعث کاوش می شود (می تواند حالات بسیاری را به صورت نمایی تولید کند)

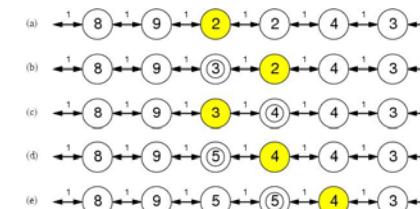

N. Razavi - AI course - 2007

73

جستجوی محلی online

- راه حل ۲: اضافه نمودن حافظه به تپه نورده
- ذخیره بهترین تخمین فعلی ($H(S)$) از هزینه رسیدن به هدف
- ($H(S)$) در ابتدا تخمین هیوریستیک ($h(S)$) می باشد
- پس از آن بر اساس تجربه بهنگام می شود (شکل پایین)

N. Razavi - AI course - 2007

74

Learning real-time A*

```

function LRTA*-COST ( $s, a, s', H$ ) return an cost estimate
  if  $s'$  is undefined return  $h(s)$ 
  else return  $c(s, a, s') + H[s]$ 

function LRTA*-AGENT ( $s$ ) return an action
  input:  $s$ , a percept identifying current state
  static:  $result$ , a table indexed by action and state, initially empty
   $H$ , a table of cost estimates indexed by state, initially empty
   $s, a$ , the previous state and action, initially null

  if GOAL-TEST ( $s$ ) then return stop
  if  $s'$  is a new state (not in  $H$ ) then  $H[s'] \leftarrow h(s')$ 
  unless  $s$  is null
     $result[a, s] \leftarrow s'$ 
     $H[s] \leftarrow \text{MIN LRTA*-COST } (s, b, result[b, s], H)$ 
     $b \in \text{ACTIONS } (s)$ 
     $a \leftarrow \text{an action } b \text{ in ACTIONS } (s) \text{ that minimizes LRTA*-COST } (s', b, result[b, s], H)$ 
     $s \leftarrow s'$ 
  return  $a$ 

```

N. Razavi - AI course - 2007

75

شبکه آموزشی - پژوهشی مادسیج
با هدف بهبود پیشرفت علمی
و دسترسی راحت به اطلاعات
برای جامعه بزرگ علمی ایران
ایجاد شده است

madsg.com
مادسیج

**IRan Education & Research NETwork
(IERNET)**

